

ХҒТАР 10.23.43

Сатынская Айсулу Кабдылмажитовна

педагогика ғылымдарының кандидаты, Павлодар педагогикалық университеті, Павлодар қ., Қазақстан Республикасы
e-mail: satynskayaa@mail.ru

Меденова Акбота Каирбековна

педагогика және психология ғылымдарының магистранті, Павлодар педагогикалық университеті, Павлодар қ., Қазақстан Республикасы
e-mail: medenova.1994@mail.ru

БАСТАУЫШ МЕКТЕПТЕГІ АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА АУТЕНТТІ МӘТІНДЕРДІ (ХАЛЫҚ ЕРТЕГІЛЕРІН) ҚОЛДАНУ

Елімізде оқыту мазмұны жаңартылып 12 жылдық білім беру жүйесіне көшу мақсатында бастауыш мектептің жаңа жүйеге көшуін, әрбір мұғалімнен жаңаша жұмыс істеуін, батыл шығармашылық ізденісін, оқушылардың белсенділігі мен қызығушылығын арттыруды талап етеді. Сондықтан, мұғалім өз білімін жан-жақты жетілдіре отырып, оқушыны қызықтырып оқыту керек екені сөзсіз.

Шет тілін оқыту барысында оқушыларды өздеріне жат әлемді түсіне білуге үйрету керек. Басқа тілді қоғамда, мәдениетте өз орнын таба білу үшін сол елдің тілін ғана меңгеру аз, сол тілде сөйлейтін халықтың мәдениетін де меңгеру керек. Осындай мәселені шешуде аутентті мәтіндерді қолданудың маңызы зор. Аутентті мәтіндер тілін оқып жатқан ел туралы деректер алуға мүмкіндік береді. Олар оқушыларды білім, білік, дағдыға үйретуге ықпал етеді. Аутентті мәтіндер оқушылардың шет тіліне деген қызығушылығын оятады, оларды алдарына мақсат қоюға үйретеді және оқу процесінің нәтижелі болуына септігін тигізеді. Мәдени ерекшеліктер енген және бейнеленген мәтіндер шет тілін оқуға деген қызығушылықты арттырады. Әрбір тілді үйренушілер тек сол тілдің жүйесінде кездесетін ерекшеліктерге ғана емес, сондай-ақ сол тілді қолданушы елдің мәдениетіне тән үлкен ерекшеліктерге де жолығады. Жат мәдениетті түсініп, өз мәдениетін меңгеру, басқа мәдениет өкілдерінің әрекеті мен сөзін түсіне білу үшін өз мәдениеті мен басқа мәдениетті салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын ажырата білуге үйренеді.

Түйін сөздер: аутентті мәтін; коммуникативті құзіреттілік; аккультурация; моральдық тұрткілер; қарым-қатынас тұрткілері; танымдық тұрткілер.

С целью обновления содержания обучения в стране и перехода к 12-летней системе образования, начальная школа требует от каждого учителя новой работы, смелого творческого поиска, повышения активности и интереса учащихся. Поэтому учитель, всесторонне совершенствуя свои знания, должен заинтересовать ученика.

В процессе обучения иностранному языку необходимо научить учащихся понимать чуждый им мир. Для того, чтобы найти свое место в обществе, культуре другого языка, мало владеть только языком этой страны, нужно владеть культурой народа, говорящего на этом языке. При решении такой задачи большое значение имеет использование аутентичных текстов. Аутентичные тексты позволяют получить данные о стране, изучающей язык. Они способствуют обучению учащихся знаниям, умениям, навыкам. Аутентичные тексты пробуждают у учащихся интерес к иностранному языку, учат ставить перед собой цели и способствуют продуктивности учебного процесса. Тексты, в которые включены и изображены культурные особенности, повышают интерес к изучению иностранного языка. Изучающие каждый язык сталкиваются не только с особенностями, встречающимися в системе одного и того же языка, но и с большими особенностями, присущими культуре страны, использующей этот язык. Чтобы понять чужую культуру и овладеть своей культурой, понять действия и речь представителей другой культуры, научиться сравнивать свою культуру и другую культуру, различать сходства и различия.

Ключевые слова: аутентичный текст; коммуникативная компетентность; аккультурация; моральные штрихи; коммуникативные штрихи; познавательные штрихи.

In order to update the content of education in the country and move to a 12-year education system, the primary school requires each teacher to work new, bold creative search, increase the activity and interest of students. Therefore, the teacher, comprehensively improving his knowledge, should interest the student.

In the process of teaching a foreign language, it is necessary to teach students to understand the world alien to them. In order to find its place in society, the culture of another language, little knowledge only of the language of this country, you need to know the culture of the people who speak this language. In solving this problem, the use of autent texts is of great importance. Authentic texts provide data on the country learning the language. They promote training of pupils in knowledge, abilities, skills. Authentic texts arouse interest in the foreign language among students, teach themselves to set goals and contribute to the productivity of the educational process. Texts that include and depict cultural characteristics increase interest in learning a foreign language.

Students of each language are faced not only with the features found in the system of the same language, but also with the great features inherent in the culture of the country using this language. To understand someone else's culture and master their culture, to understand the actions and speech of representatives of another culture, to learn to compare their culture and other culture, to distinguish similarities and differences.

Keywords: *authentic text; communicative competence; acculturation; moral touches; communicative strokes; cognitive touches.*

Қазіргі заманда адамның өмірінде оқу үлкен орын атқарады, себебі оқу бүгінгі күндегі ақпараттық негізгі және жетекші көзі болып табылатын кітап пен басқа да баспа өнімдеріне жол ашады. Оқудың мақсаты – жазбаша түрде берілген мәтіннің мазмұнын түсіну, яғни жазбаша мәтіндегі ақпаратты қабылдау. Оқу үдерісінде іске асыруға қажетті іскерліктер мен дағдыларды екі топқа бөлуге болады, оқу техникасымен байланысты іскерліктер мен дағдылар, яғни графикалық таңбаларды қабылдап, оларды белгілі бір мағынамен ұштастыру іскерліктері мен дағдылары; қабылдаған мәтіннің мазмұнын түсінумен, яғни әр деңгейдегі тіл бірліктерінің арасындағы мазмұнды анықтаумен байланысты іскерліктер мен дағдылар. Нағыз оқуда қабылдау процестері мен оның мәнін түсіну процестері бір-бірімен тығыз байланысты, себебі олар бір мезгілде өтеді және бір-біріне ықпалын тигізеді. Мәтіннің мазмұнын түсіну барысында оқырман мәтінде берілген фактілердің ішінде ең бастыларын анықтайды, жинақтап қорытады, бір-бірімен ұштастырады, оларға баға беріп, түсіндіреді, осы фактілерге байланысты белгілі бір қорытынды жасайды. Осылайша, оқу әр түрлі ойлау операцияларын талап етеді. Олар: салыстыру, абстракциялау, талдау, нақтылау, жинақтау. Берілген мәтінді оқып, мазмұнын түсіну де әр түрлі сипатта өтетіні анық. Оқушы оқыған мәтіннің мазмұнын толық, дәл және түсінуге тиіс [1].

Бүгінгі шетел тілін оқытудың басты мақсаты – коммуникативті күзінеттілікті қалыптастыру. Қазіргі кезде шетел тілдерін оқыту технологиясы оң өзгерістерді басынан кешіруде. Шетел тілдерін оқыту теориясы мен практикасындағы оңтайлы тәжірибелерді пайдалану негізінде жаңалау жұмыстары жүргізілуде. Тілдік материалдар шетел тілін оқытудың негізгі құрамдас бөлігі болып табылады. Солардың бірі аутенттік мәтіндер. Жалпы білім беретін мектептерде шетел тілін оқытудың мақсаты – оқушылардың мәдениетаралық қарым-қатнастағы біліктілері мен қабілеттерін қалыптастыру болып

табылады. Демек, шетел тілінің білім беру саласындағы атқарар қызметі – тілді оқып үйренушілерді басқа ұлт өкілдерімен ортақ түсіністік, ортақ көзқарас орнатуға, толерантты қарым-қатынас жасай алу қасиеттерін және сол ұлт мәдениетін түсінуге дайындап, тәрбие, білім беру, әрі жеке тұлға қабілеттерін жан-жақты дамыту болып табылады. Шетел тілдерін оқытудың мазмұны келесі мәселелерді қамтиды:

- қарым қатынас саласы, қамтылатын тақырыптар, сөйлеу әрекетінің материалдары;
- тілдік материалдар, оларды қолдану тәртібі мен қолданудағы біліктілік;
- тіл үйренушілердің тіл үйренудегі біліктіліктері;
- тіл үйренушілердің сол тілде сөйлейтін халықтардың мәдениеті мен ұлттық ерекшеліктері туралы жалпы білімдері [2].

Білім беруде оқу материалдарының алатын орны өте маңызды, себебі оқыту материалдары білімді игеруге бірден бір себепші. Күні бүгін қолымызда білім беремін, тіл үйренемін деген, ағылшын тілінен дәріс беруші мұғалімдерге арналған, барлық қажеттіліктерді қамтамасыз ететін, тіпті әр мұғалімге керекті әдісін таңдап алу жағдайы бар оқулықтар мен материалдардың саны өте көп. Бұл оқулықтардың көпшілігі бәрімізге белгілі мәтіндерден, қосымша аудио, бейне таспадан тұратын және басқа да компьютерлік тілді үйрету бағдарламаларынан құралатын Oxford, Longman, Pearson және тағы басқа осы типтес оқулықтардың саны өте көп. Көптеген елдер, сонымен қоса біздің елдеде жоғары оқу орындарының және тілдік курстардың мұғалімдері осы секілді оқулықтарды қолданады. Қандай материал немесе оқулық қолданылмасын мұғалім өз оқушыларының тілді үйренуге қызықты да нақты нәтиже бере алатындай материал қолдана білуі қажет. Осындай материалдардың бірі мысалы, аутенттік материалдар.

Аутенттік материалдарды шетел тілін оқыту барысында қолдану бұл жастардың болашақ мамандыққа бағытталған түрде еркін дамуына, білім деңгейін арттыруға, компетентті маман

болуына мүмкіндік береді және де, аутенттік материалдарды сабақ барысында қолдану студенттердің қызығушылығын арттырады, себебі аутенттік материалдардың көмегімен оқушыларды өмірден алынған типтік жағдаяттарға даярлауға, оларды шынайы тілдік ортаға бейімделу қабілеттілігін арттыруға болады.

Осыдан туындайтын мәселе, аутенттік материалдарды қолданудың қандай қажеттілігі бар екендігін анықтасақ, «аутенттік материалдар» дегеніміз ана тілі ретінде сөйлейтін және қабылдайтын елде басылып шаққан түпнұсқалы, авторлық еңбектер. Аутенттік материалдардың бірден бір ерекшелігі – оқушыға шетел тілдік атмосфера тудырады, тілді әртүрлі жақтардан қарастырады, солардың қатарында: аудио-видео таспалар, журнал-газеттер, буклеттер мен әртүрлі брошюралар, кино үзінділер, әдеби кітаптар мен оқу әдістемелік кешендер.

Аутенттілік өз негізін 1970 жылдары пайда болған тілді коммуникативті оқыту бағдарламасының шығуынан бастау алған. Аутенттілік грек тілінен аударғанда «негізгі», «түпкі» деген мағынаны білдіреді. Аутентті материал дегеніміз, longman сөздігіне сүйенсек, табиғи сөйлеу мен жазылым әрекеттерінің дәрежесінде қарастырылған тілдік материалдар [3].

Аутентті мәтін – нағыз түпкі негізде сол тіл өкілі тарапынан жазылған мәтін. Ал, Крамштың пайымдауынша «аутенттік мәтіндер дегеніміз педагогикалық салада емес, табиғи күйінде, күнделікті қарым қатынаста қолданылатын мәтіндер» [4].

Г.Видоусон, Д.Нунан сияқты белгілі лингвистердің деректеріне жүгінсек, аутентті материал дегеніміз – шетел тілін үйренушілерге емес, сол тілде сөйлейтіндерге арналған, яғни материалды қолданушылардың өзара қатынасы және қолдану жағдайларында туындайтын тілдік материал. Сөйлемдердің бұл түрлері, әсіресе, газет мақалаларның тақырыптарында көптеп кездеседі.

Морроудың айтуы бойынша “аутенттік мәтін – нағыз тілдік, нақты динамикті әсер ететін, белгілі бір аудиторияға нақты мәлімет беру үшін нағыз спикер немесе жазушы тарапынан түпкі негізде жазылған мәтін.

Шетел тілі сабақтарында аутентті материал ретінде аутентті газет мақалаларын пайдалануға болады. Газет – ақпарат беру және ықпал ету құралы. Газет – қоғамның айнасы, халықтың рухани азығы. Басылым – мемлекет саясатын жұртшылыққа жеткізуші күш. Қоғамдық пікірдің алтын қазығы да газет екені белгілі И.В. Арнольдтың ойынша газет өзін оқытатын және ұстап қалатын көпшілік және біртекті емес аудиторияға арналған. Газетті адамдар әдетте зейін салуға қиын шарттарда оқиды, мәселен, метрода, поездда, жұмыстан кейінгі демалыс уақытында, көлікте газет немесе журнал оқып отырған көпшіліктерді байқауға болады. Осыдан газеттік ақпаратты тез, қысқаша түрде түсінік беру және ең маңыздысын айтып кету, оқырманға белгілі бір эмоционалдық ықпал ету туындайды. Жазылған ақпарат оқырманнан дайындықты талап етпейді және газеттегі мақалалар тақырыбы әр түрлі, бірақ өзекті болып табылады [5]. Технология мен қатысымдылық заманында біз жан-жақтылыққа талпынамыз, тіпті басқа елдегі, әлемдегі жаңалықтарды танып білуге тырысамыз. Жаңалықтар біреулер үшін тіпті өзіне қатысы болмасада қызықтыруы мүмкін. Енді біреулер үшін тікелей қатысы болуы мүмкін, мысалы айтар болашақ саясаткерлер үшін немесе жалпы барлығын қызықтыратын тақырыптар да болуы мүмкін мысалы, отбасы туралы, денсаулық, бала тәрбиесі, махаббат хикаялары және тағы басқа. Тіл үйрену сыныптарында, газет мақалаларын дауыстап оқу, сұраққа жауап беру, талқылау, өз ойын білдіру секілді тапсырмаларды ұсынуға болады. Екіншіден, газет оқу ынталандыру қабілетін арттырады. Газет әсіресе үйреніп жүрген тілдің мәдениетімен танысқысы келетін студенттер үшін өте пайдалы, яғни ол басқа елдің мәдениетін танып білудің қысқа жолы деп айтуға келеді [6]. Аккультурация басқа ұлт өкілдерінің мәдениетін түсіну, танып білу, яғни басқа ұлт өкілдерінің нені ұнатып, нені ұнатпайтынын, қай жағдай оларға теріс, қандай нәрселер оң әсер ететінін бір сөзбен айтқанда сол елдің дәстүр мәдениетін тану. Сол мәдени мағлұматтарды газет беттеріндегі мақалалардан танып білуге болады, мысалы қарапайым практикалық мәліметтер саяси, білім жүйелері, заң, денсаулық, спорт және тағы басқа. Газеттер өз оқырмандарына жақсы әсер ететіндей күйде болуы үшін сыртқы және ішкі келбеті

безендіріледі, яғни оның өлшемдік формасы, жақсы тақырыпшалардың орын алуымен, суреттердің сапалылығымен және тағы басқа ерекшеліктерімен көзге түседі. Дегенмен, көптеген мұғалімдер бұл аспектіні негізге алмай, газеттегі мақалаларды қиып алып қолданады.

Ертегімен жұмыс жасау кезінде мұғалім оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес халық ертегілерін сұрыптап алу қажет. Тандалып алынған етегі бойынша оқушыларға беретін тапсырмаларының алдымен жоспарын жасап алады. Әрбір ертегінің өзіне тән бағытымен тапсырмалар жасау керек. Бір ертегіде математикалық қабілет жеткіліксіз болса ал басқа бір ертегіде экологиялық қабілеттің жеткіліксіз екендігін байқауға болады. Осының бәріне мән бере отырып, мұғалім өз тапсырмаларын жасайды. Баланың тапсырманы оңай орындауға, дұрыс ойлауға бағыт береді. Мұның бәрі оқушыны географиялық саяхат жасауға, тарихи маңызы бар өткен шаққа көз тастауға, Отанды сүйуге, салт-дәстүрлерді қадірлеуге итермелейді. Мұғалімнің мақсаты – осы әдістермен ертегілер арқылы баланың шығармашылық қабілетін дамыту.

Соңғы жылдары ғалымдар мен әдіскерлер шетел тілі оқулықтарына аутентикалық мәтіндерде кеңінен енгізуді жақтайды. Аутентикалық мәтін дегеніміз адаптирленген, бейімделген емес, яғни жасанды мәтін. Бұл тілін оқып, үйреніп жатқан елдің реалды өмірін сипаттайтын, қазіргі болмысын көрсететін мәтін. Аутентикалық мәтіндерді оқушы оқи отырып, өз елін, тілін үйреніп жатқан тілмен салыстырып, сын елегінен өткізіп, ой-өрісін дамытып, терең жан-жақты білім алып, рухани, саяси-идеялық тұрғыдан тәрбиеленуіне мүмкіндік алады. Аутентикалық мәтіндермен жұмыс барысында оқушылар мәтіннің жекеленген бөліктерін бір-бірімен ұштастыруды, фактілер мен оқиғаларды логикалық, хронологиялық тәртіппен ұйымдастыруды, фактілерді топтастыруды, оқиғалар арасындағы байланысты анықтауды үйренеді. Оқушы сонымен бірге мәтіннен алынған ақпаратты өңдей отырып, қорытынды шығарып, мәтіннің идеясын, түпкі ойын анықтап, оларды бағалай білуді, оларды өздерінің білімдерін тәжірибелерімен ұштастырып үйренеді [7].

Шетел тілі сабағында аутентті мәтіндерді қолдану сол ұлт мәдениетімен, сол елдегі ұлт

жағдайымен, болып жатқан жаңалықтармен танысуға мүмкіндік береді. Бастауыш сыныпта шетел тілі сабақтарында, мысалы аутентті материал ретінде халық ертегілерін алуға болады. Жалпы сабақ барысында мәтінмен жұмыс кезінде мәтін алды, мәтінді оқу негізінде және қорытындылау жұмысы деп 3-ке бөліп қарастыруға болады. Ең алдымен белгілі бір ертегінің алдын алу жұмыстары жүргізілуі тиіс, яғни ертегімен жалпылама таныстыру, ертегіде кездесетін жаңа, жат сөздерге түсіндірме беру секілді жұмыстары жүргізіледі. Ал, мәтінмен жұмыс кезіндегі жаттығулар мәтінді жалпы түсіну жолдарын қарастырады. Қорытынды жұмыстары берілген мәтінді қаншалықты түсінгенін тексеру жұмыстары. Сонымен қатар, бірнеше жаттығулар жасатуға болады:

- мәтінді оқып мәтінге сәйкес келетін суреттерді белгіле;

- мәтінді оқып, берілген жаттығуларды орында;

- сұрақ-жауап жаттығулары, ең көп кездесетін жаттығулардың бірі. Іштей бұл жаттығудың екі түрін анықтауға болады: нақты жауапты талап ететін сұрақтар, мысалы «Туристтер не үшін Балқан түбегіне кетті?» деген сұрақта кімнің (туристер), қайда (Балқан түбегіне) кеткені анық, ол тек нақты жауапты талап етеді. Сұрақтың бұл түрі оқушының есте сақтау қабілетін арттыруға негіз болады. «Не мақсатпен?», «Мәтін тақырыбы туралы не айтасыз?» деген сұрақтар жалпы әр оқушының еркін жауабын талап етеді яғни оқушы бұл сұраққа еркін жауап бере алады. Ал, сұрақтың бұл түрі оқушылардың сөйлеу мәдениетінің, өз ойын еркін жеткізе білу қабілеттерін дамытуда жақсы әсер етеді. Ертегімен жұмыс барысында келесі жаттығуларды жасауға болады:

- мәтін үзіндісін, сөздерді бөліп алып, оны қайта қалпына келтіру жаттығулары;

- мәтінді өз ойымен аяқтау;

- мәтінді оқып өз ойын жеткізу;

- мәтінге байланысты дебат сабағын жүргізу, және тағы басқа көптеген жаттығулар жұмысын жүргізуге болады.

Аутентикалық мәтіндерді ағылшын тілін үйретуде қолданудың маңызды жақтары:

- оқушылар оқып жатқан тілде сөйлеушілердің өмірдегі, қолданыстағы сөйлеу әрекеттерімен танысады;

- аутентикалық мәтіндер оқушылардың тіл үйренудегі қол жеткізген жетістіктерін бағалауларына мүмкіндік береді;

- аутентикалық мәтіндер (халық ертегілері) оқушыларға эмоционалдық әсер береді;

- аутентикалық мәтіндер (халық ертегілері) сахналық қойылымдар арқылы оқушылардың шығармашылықтарын дамытады;

- аутентикалық мәтіндердің тілдік стильдері де түрлі болады;

- аутентикалық мәтіндер сол тілде сөйлеушілердің мәдениеті мен ерекшеліктері туралы мәлімет береді, ол өз кезегінде оқушылардың тіл үйренуіне деген қызығушылығын арттырады.

Яғни, шетел тілдік атмосфера аутентикалық мәтіндермен жұмыс жасау барысында, оқушылар мәдениетаралық қатысым құзиреттілігін дамытады, сөйлеу іскерліктерін жетілдіріп, білімдерін шындай алу мүмкіндігіне ие болады. Түпнұсқалы мәтіндердің оқушыларға берері көп. Сол себепті оқушылардың бойында әртүрлі құзиреттіліктер өзара қатар дамиды. Аутенттік материалдарды шетел тілін оқыту барысында қолдану бұл оқушылардың білім деңгейін арттыруға, компетентті маман болуына мүмкіндік береді және де, аутентикалық мәтіндерді сабақ барысында қолдану оқушылардың қызығушылығын арттырады, себебі аутенттік материалдардың көмегімен оқушыларды өмірден алынған типтік жағдаяттарға даярлауға, оларды шынайы тілдік ортаға бейімделу қабілеттілігін арттыруға болады.

Халық ертегілерін шетел тілдерін оқыту барысында әртүрлі деңгейлерде қолдану арқылы оқушыларда жаңа талпыныс пайда болады. Себебі оқу процесін қызықты, жеңіл әрі оқушылардың қиял-шығармашылығын дамыта отырып, тіл игерушіде шетелдік коммуникативтік құзиреттілікті қалыптастыруға, лингвоелтанулық маңыздылығын жоғарылатуға мүмкіндік беруі бұл жұмыстың өзектілігі боп саналады. Сабақта ертегілерді қолдану оқушылардың сөйлеу дағдыларының өздігінен дамуына көмектеседі. Сабақ барысын ертегілермен жұмыс кезінде екі түрде ынталандыру түрі дамиды: ертегі оқушыға өздігінен қызықты болған жағдайда өзін-өзі жетілдіру, және де оқушыға үйреніп жатқан тілді түсіну жолдары көрсетілген жағдайда. Осы

жағдайлар оқушыға қанағаттандырарлық жағдай тудырады. Тілді әрі қарай үйреніп түсінуіне мүмкіндік береді. Оқушылардың тек қана қызықты әңгімелерден ғана емес, әрі ертегілерді түсіну үшін тілге қызығушылықтарын туындату басты мәселе бірі. Ертегілердің тағы бір тиімділігі оқушыларға эмоционалдық әрі әсерлі болуы. Сондықтан ең басты назар оқушылардың оқыған мәтінге деген жеке көзқарастарына бағытталу тиіс. Осындай мақсаттардың сәтті жетістіктері біріншіден, жүйелі оқуға, екіншіден, әдістемелік ұйымдастыру оқылымдары арқылы жүзеге асады

Ертегілерді ағылшын тілін оқытуда қолдану көп нәрселерге түрткі болады.

1. Қарым-қатынас түрткілері:

А. оқушылар бірлесіп ертегіні оқып, аударып, рөлдерге бөледі, қарым-қатынасуға, жолдастардың ой-пікірлерін есепке алуға үйренеді;

Б. ертегімен жұмыс жасағанда, ұжымдық тапсырмаларды шешкен кезде, оқушылардың әр түрлі мүмкіндіктері қолданылады; оқушылар ертегі ойнағанда актерлік шеберліктерін қолданады;

В. ертегі кезіндегі бірлескен эмоционалдық күйзелістер тұлғааралық қарым-қатынастардың нығайтуына мүмкіндік береді.

2. Моральдық түрткілер:

Ертегіні қойғанда әр бір оқушы онымен ойнайтын басқа оқушыларға және іс-әрекетке өзінің қатынасын, жігерлік қасиеттерін, өзін, өзінің мінезін, өзінің білімдерін, іскерліктерін көрсете алады.

3. Танымдық түрткілер

А. табыс жағдайы танымдық қызығушылықты дамыту үшін жағымды эмоционалдық фонын жасайды;

Б. ертегіні ойнау барысында алдымен оны зерттеп, оқып, аударды, ол танымдық міндеттерді шешуге көмектеседі.

Мектепте өткізілген тәжірибе кезінде халық ертегілерін пайдаланудың төмендегідей артықшылықтары бар:

1) Сабақта оқушылардың максималдық белсенділігі. Барлық қатысушылар сабаққа белсенді қатысып, бір – бірлерімен тығыз байланыста болады. Бұл оқушылар және ұстаз арасында тұлғаралық қолайлы климат орнатып, бірлескен ұжымдық шығармашылық жұмыстың айнасы.

2) Ертегімен жұмыс барысында тілдік серіктестер тек ұстаздың қалауымен ғана емес сонымен қатар еркін түрде таңдауына толықтай мүмкіндік бар.

3) Қатысушылар рөлдермен ауысып тілдік материалды толықтай қолдануға мүмкіндік алуы шетел тілінде қарым-қатынас жасап сөйлеу дағдыларын дамытады.

4) Сабақта тәртіп пен қызығушылық атмосферасы орнап ақыл-ой және дене белсенділігі қатар жүреді.

Тәжірибе кезіндегі ертегілерді қолданудың кемшіліктері төмендегідей болды:

- ертегіні толық зерттемей оқу;
- ертегіні бөлімдерге бөліп арнайы жаттығулар кешені әзірленген жоқ;
- ертегілерді оқу үдерісі кезінде қолдану жүйесіз жүргізілуі;
- ертегілерді ағылшын тілі сабағы барысында сирек өткізілуі.

Жоғарыда айтылып кеткен жағдаяттар тәжірибе жұмысының қиындықтарымен

кемшіліктерін айқын көрсетеді. Сонымен қатар ертегіні сахналау барысында оқушылардың ортақ қызығушылықтары байқалды, тек оқу үдерісіне қатысты емес сонымен бірге оқушылардың шығармашылық ұқсастықтары болды. Зерттеу барысында топтарда айқын жеке көшбасшы болмауына байланысты ортақ істерді топтардың жұмыла және жинақы жасауына жақсы әсерін тигізді. Ұстаз ретінде ұжымдық жоспарлау арқылы барлық тапсырмаларды тең әрі әділ бөлуге мүмкіндік туды.

Сонымен, қорыта айтқанда, шет тілі сабағында бастауыш мектепте халық ертегілерін қолдану оқушыларды тіл үйретумен шектеліп қана қоймайды, сонымен қатар адамгершілікке үйретіп, мәдениетаралық тәрбиені жүзеге асырады. Баланың тілдік тосқауылын барынша ерте жеңуге көмектесетін және шет тіліне деген қызығушылығының оянуына ұластыратын, ерте жастан ағылшын тіліне үйретудің тиімділігін жоғары деңгейіне жеткізуге аутентті мәтіндердің пайдасы өте үлкен.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Сейдуалиева З.Д. Аутенттік мәтіндерді қолдану//Мектептегі шет тілі, 2009, №1, 13-18 б.
2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. М.АРКТИГЛОССА, 200.
3. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. М.АРКТИГЛОССА, 200.
4. Kramsch C., Context and Culture in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press, 1993. Little, David „Words and their properties: Arguments for a lexical approach to pedagogical grammar“ in T. Odlin (ed.) Perspectives on Pedagogical Grammar. CUP, 1994.
5. McCarthy, M and Carter, R. „Spoken Grammar: what is it and how can we teachit?“ELTJVol. 49/3 OUP, 1995.
6. McDonough, J. and Shaw, C. Materials and Methods in ELT Blackwell, 1993
7. Носович Е.В., Мильруд Р.П. Параметры аутентичного учебного текста//Иностранные языки в школе.-М.:Просвещение,1999.-№1.-11-18 б.

Сатынская Айсулу Кабдылмажитовна

Лауазымы: педагогика ғылымдарының кандидаты, «педагогика және психология» кафедрасының доценті, Павлодар педагогикалық университеті

Пошталық мекен-жайы: 140003, Қазақстан Республикасы, Павлодар қ., Толстой көшесі, 68

Ұялы. тел: +7 701 5510 880

E-mail: satynskayaa@mail.ru

Меденова Ақбота Каирбековна

Лауазымы: педагогика және психология ғылымдарының магистранті, Павлодар педагогикалық университеті

Пошталық мекен-жайы: 140007, Қазақстан Республикасы, Павлодар қ., Усолка көшесі, 15

Ұялы. тел: +7 771 475 20 03

E-mail:medenova.1994@mail.ru

Бастауыш мектептегі ағылшын тілі сабақтарында аутентті мәтіндерді (халық ертегілерін) қолдану

Сатынская Айсулу Кабдылмажитовна

Должность: кандидат педагогических наук, доцент кафедры «Педагогика и психология», Павлодарский педагогический университет

Почтовый адрес: 140003, Республика Казахстан, г. Павлодар, ул. Толстого, 68

Сот. тел: +7 701 5510 880

E-mail: satynskayaa@mail.ru

Меденова Ақбота Каирбековна

Должность: магистрант педагогических и психологических наук, Павлодарский педагогический университет

Почтовый адрес: 140007, Республика Казахстан, г. Павлодар, ул. Усолка, 16

Сот. тел: +7 771 475 20 03

E-mail: medenova.1994@mail.ru

Использование аутентичных текстов (народных сказок) на уроках английского языка в начальной школе

Satynskaya Aisulu Kabdylmazhitovna

Position: Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, Pavlodar Pedagogical University

Mailing address: 140003, Republic of Kazakhstan, Pavlodar, st. Tolstoy, 68

Mob.phone: +7 701 5510 880

E-mail: satynskayaa@mail.ru

Medenova Akbota Kairbekovna

Position: Master of Pedagogy and Psychology Sciences, Pavlodar Pedagogical University

Mailing address: 140007, Republic of Kazakhstan, Pavlodar, Usolka St., 16

Mob.phone: +7 771 475 20 03

E-mail: medenova.1994@mail.ru

Using authentic texts (folk tales) in English lessons in elementary school